

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XIII. évfolyam

2012
november

A Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók
Szövetsége információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György
E lapszámunk a Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával készült.

Zöld út az átalakuláshoz

Az október 3-án, Agárdon megtartott MAHAL-közgyűlés több eseményből állt össze. A közgyűlést megelőző egy órában az Országos Horgászjegyhez Vízterületet Biztosítók Tagozata vitatta meg, hogy bővüljön-e az alapítók köre vagy sem. A közgyűlés első napirendje keretében tagi fórum zajlott, amelyen Bardócz Tamás, a VM főosztályvezető-helyettese tartott előadást. Eredményesen zárult a fontos rendezvény abból a szempontból is, hogy a határozatképes testület elfogadta egyebek között a szövetség elmúlt évi mérlegbeszámolóját.

Az Országos Horgászjegyhez Vízterületet Biztosítók Tagozata Szilágyi István, a tagozat elnökének vezetésével – két napirendi pont megtárgyalását tervezte. Az első pont keretében arra a kérdésre keresték a választ, hogy mely tagokra vonatkozik az Alapszabály IV. fejezet 10. pont hatálya. A második napirendi pontban „A MOHOSZ javaslata a közös országos horgászjegy

kiadására 2013-ra” témakört jelölték. Ez utóbbi pontot idő hiányában elnapolták.

Az első napirendi pontot az elnökség döntése értelmében tárgyalták meg. Ahogy erről már az előző lapszámunkban is beszámoltunk – éppen Szilágyi István felvetésére –, vita alakult ki a székház értékesítése és a dinnyési tógazdaság átalakítása kapcsán arról, hogy ki számít alapí-

Részlet a MAHAL 2011. évi beszámolójából

A MAHAL 2011. évi működését a közgyűlés 2010. szeptemberi döntéseihez viszonyítva több megállapítást tett:

1. A névváltoztatást nem követte a tevékenység irányának tényleges megváltoztatása! A természetvesztvízi stratégia kidolgozása érdekében tett kezdeti lépések lelassultak, majd lényegében leálltak, miután az ócsárdi elnökségi ülés a megismert munkaanyagot átdolgozásra visszaadta. A HOP 3-egyeztetések során a természetvesztvízi halászati célokra szánt összegek messze alulmúlják mind a szükséges, mind pedig a MAHAL- (Haltermosz-) testületek által célul tűzött mértéket. Az új tagok túlnyomó többsége a tógazdasági és intenzív haltermelés HOP 2-beli támogatásának elérése érdekében csatlakozik hozzánk. Ennek elérése vagy sikertelenség esetén azonnal ki is kopik a tagok sorából.

2. Az összágazati érdeket két szervezet, a MASZ és a MAHAL együttesen képviseli. E körülményre körültekintően odafigyelt a VM, de más szervezetek esetében ez nem ennyire egyértelmű. Ezt olyan szóbeszé-

dek jelzik, amik a két szervezet közötti kibékíthetetlen ellentétéről szólnak. Nem tudni, hogy milyen forrásból táplálkoznak e pletykák, de létezésük sajnálatos és zavaró tény! Kétségtelen, hogy egyes MASZ-vezetők bojkottal való fenyegetése hiúsította meg a gödöllői szakembertalálkozó MAHAL-logó alatti megrendezését. A sértődésre okot adó körülmények tisztázása után a helyzet normalizálódott, sőt több MASZ-rendezvény sikerét a MAHAL-tagok nagyszámú részvétele is elősegítette. Voltak közös sikerek (OMÉK, karácsonyi reklámkampány), és közös sikertelenségek is (sajnos ez több is)!

3. A gazdálkodás átszervezésének elhúzódnása bizalmatlanságot eredményez(het).

4. A közösségépítő érdekképviseleti működést reprezentáló eseményeket 2011-ben is megtartottuk, annak ellenére, hogy ezek költségeit az elfogadott költségvetés nem tartalmazta (Országos Halfőző Verseny, szakmai utak). Ezek a jogcímelek a decemberben elfogadott 2012. évi költségvetésbe bekerültek.

Tartalom:

HOP szakmai nap Gödöllőn	3
Megalakult a HASKOBI	4
R-ÁFA-raghatunk?	5
Öreg-tavi Nagy Halászat	6
Lehalászási ünnep Hortobágyon	7

Tatár Tamás az alapítók képviselőjeként szólalt fel

tó tagnak, s kit illet meg a vétójog. Az érdemi vita után, a szavazás végeredményeként az öt cég is megkapta a vétójogot, így a közgyűlésen már 14 alapító tagot soroltak fel az ide illő napirenden.

A közgyűlést megelőzően tagi fórumra (a hagyományos agronómusi értekezletre) került sor, mégpedig azzal a napirendi ponttal, amelynek a címe: A Halászati Operatív Program keretei között elérhető támogatások új (megváltozott) szabályai. Az előadó Bardócz Tamás, a VM főosztályvezető-helyettese volt. A tagi fórum keretében beszéltek meg a tagi halpiaci tapasztalatokat, és a szokásos halbörzét is.

A közgyűlés első napirendi pontja keretében Németh István elnök és Orosz Sándor ügyvezető igazgató terjesztette elő az elnökség beszámolóját a MAHAL 2011. évi működéséről. Az írásos anyagokat időben elküldték a tagok számára, így erről a pontról gyorsan továbbléptek a másodikra, amelyben javaslatot tettek a MAHAL 2011. évi mérlegének az elfogadására. A

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

harmadik napirendi pont keretében azt a javaslatot terjesztették elő, amelyben a MAHAL alapítói vagyonához tartozó székház értékesítéséről, és a bevételnek az ugyancsak az alapítói vagyonhoz tartozó dinnyési tógazdasági ingatlanok fejlesztésére fordításáról szólt. A mérleggel kapcsolatban több hozzászólás is elhangzott, és többen kifogásolták a veszteséget. *Lévai Ferenc*, az Aranyponty Zrt. elnök-vezérigazgatója azonban felhívta a figyelmet arra, hogy a jelenlévők többsége is irányít és vezet egy tógazdaságot. Mindenkinek volt, van és lesz rossz éve, s nem minden esetben a vezetőn múlik, hogyan alakul az adott év gazdálkodási eredménye. Lásd az idei évet, amikor is az aszály kétszeresen sújtotta a tógazdaságokat, és az igen magas takarmányárak ellen sem tehetnek sokat a gazdák. Szabó Krisztián fiatal, tehetséges

Csoma Gábor elnökhelyettes, Németh István elnök

szakember, akinek meg kell adni az esélyt és a bizalmat a további évekre is.

A közgyűlés végül egyhangú szavazással fogadta el az első és a második napirendi pontot. Ugyancsak egyhangú szavazással

döntöttek a harmadik napirendről is, így az alapító tagok névsora 14-re bővült, s az elnökség zöld utat kapott az átalakítási tervek megvalósításához.

H. Gy.

HOP szakmai nap Gödöllőn

A „Halászati Operatív Program jelene és jövője” címmel szakmai napot szervezett a Szent István Egyetem MKK-KTI Halgazdálkodási Tanszéke 2012. október 12-én. A rendezvény célja volt, hogy a hazai halászság számára információt adjon a Halászati Operatív Program (HOP) jelenlegi állapotáról, a forráskeretek felhasználásáról, a helyszíni ellenőrzések menetéről, valamint tájékoztatást nyújtson a 2014-ben induló tervezési időszakban várható halászati fejlesztési irányokról.

A rendezvényt *Urbányi Béla*, a vendéglátó intézmény Halgazdálkodási Tanszékének vezetője, dékánhelyettes nyitotta meg. Köszöntőjében hangsúlyozta, hogy a hazai halászság számára az elkövetkezendő időszak számos kihívást fog jelenteni: a készülőben lévő új halászati törvény, a haltermékek áfatartalmának kérdése, a karácsonyi piaci kilátások mind-mind befolyásolni fogják az ágazat jelenlegi és jövőbeli szakmai és gazdasági lehetőségeit, helyzetét.

Bardócz Tamás főosztályvezető-helyettes a Közös Halászati Politika (KHP) mentén világitott rá a halászatunk helyzetére:

– Fontos definiálni a Halgazdálkodás fogalmát, amelyben a haltermelés (tógazdasági és intenzív haltermelés), a természetes vízi halgazdálkodás (halászat és horgászat), valamint a halfeldolgozás, halkereskedelem és turizmus egyaránt benne foglaltatik.

– A világ haltermelésében a tengeri halászat volumene stagnál, míg az akvakultúra terület fokozatosan növekszik, ami lehetőségeket ad a hazai akvakultúrás termelés fejlesztésére.

– Az EU a világ halászatának csupán a 4%-át teszi ki, részben ennek is köszönhető az importhaltermék-függősége. Az akvakultúrás termelés 1,3 millió tonna,

Bardócz Tamás főosztályvezető-helyettes

melyből a ponty ~71 000 tonnával részesül.

– Hazánk tógazdasági tóterülete az elmúlt években 700 ha-ral növekedett (AKI-adatok alapján), a természetes vizek halászata és horgászszákmánya 2010-hez viszonyítva 2011. évben növekedett, míg a tógazdasági termelésünk stagnál.

– A HOP keretében meghirdetett beruházási programok időarányosan megfelelő pénzügyi és szakmai teljesítésen állnak. A támogatásban részesült pályázatok 63%-a (96 db) 50 millió Ft alatti fejlesztést generált, 17%-a (26 db) 50–100 millió Ft között

ti, míg 20%-a (30 db) 100 millió Ft feletti fejlesztésekben realizálódik.

– A Halastavi Környezetgazdálkodási Program (HKP) keretében 2011-ben 711 millió Ft nagyságú igény lett jóváhagyva, míg 2012-ben 216 millió Ft nagyságú igény érkezett be a hivatalba.

– A HOP szabad kerete 4,3 milliárd Ft, melyből 1,8 a 2. tengely beruházási igényeire, 0,2 a 2. tengely HKP-kérelmeire, míg 2,1 milliárd Ft a 3. tengelyre előirányzott célokra fordítódik. A fennmaradó 0,2 milliárd Ft a TS keretre van allokálva.

– A KHP reformcsomag = új alaprendelet + új pénzügyi eszköz. Az új rendelkezések szigorú korlátozásokat jelentenek a tengeri halászat számára, ami a piac átrendeződéséhez vezethet:

= a belső területek kiaknázatlan erőforrásai felértékelődnek;

= előtérbe kerülnek a regionális, integrált fejlesztési projektek;

= a helyi élelmiszerek fontossága megnő.

– A Közös Halászati Politika reformjának célkitűzései az új Európai Tengerügyi és Halászati Alap (2014–2020) támogatásával valósulnak meg. Az ETHA alappillérei:

= intelligens és környezetbarát halászat;

= intelligens és környezetbarát akvakultúra;

= fenntartható és inkluzív területfejlesztés;

= integrált tengerpolitika.

– Keretösszeg az első 3 pillérről össze: 4,535 milliárd euró indikatív összeggel rendelkezik egyenlőre. Az általános jellemzők közül kiemelendő, hogy KKV-k kiemelt támogatását igényelhetnek a keretből.

Vanyúrné Szanyi Judit beruházási rendszerfelelős az MVH Feldolgozóipari és Halászati Beruházások Osztálya képviselőként tartott előadást a HOP 2. tengelye által támogatott beruházások tapasztalatairól, illetve az új kiírás sajátosságairól:

– Jelenleg a HOP támogatási kérelmeket a 97/2012. (IX. 13.) VM-rendelettel módosított 50/2011. (VI. 6.) VM-rendelet szabályozza, míg a folyamatban lévő támogatásokra a 25/2009. (III. 17.) FVM-rendelet és a 26/2009. (III. 17.) FVM-rendelet alkalmazandó.

– A helyszíni ellenőrzésekkel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a támogatási határozatban szereplő minden, az ellenőrzés időpontjait megvalósított tételre kiterjed a hatálya, vagyis az esetleges időközi és a záróellenőrzéseknél vannak átfedések, ugyanazt a beruházási tételt akár kétszer is ellenőrizhetik.

– Építési beruházásoknál fokozott figyelmet szükséges fordítani az építési napló és a felmérési napló naprakész vezetésére.

– Gépberuházásoknál a gépeket, eszközöket egyedi azonosítóval kell ellátni, amelynek lehetőleg a forgalmazó vagy a gyártó által megadott cikkszámot kell megegyeznie.

– A támogatási kérelmek leggyakoribb elutasítási indokai között szerepelnek az alábbiak:

= az ügyfél és az árajánlatot adó cég között nem lehet tulajdonosi átfedés, ennek megléte esetén a teljes kérelem elutasításra kerül;

= tervdokumentáció, árazatlan tervezői költségvetés, jogerős szakhatósági engedélyk vagy nem engedélyköteles beruházásnál a szakhatóság erre vonatkozó nyilatkozatának hiányában a teljes kérelem elutasításra kerül;

= építési beruházásnál, amennyiben a hiánypótlás nem megfelelő vagy a megadott határidőn belül nem teljesül, ez szintén a kérelem elutasítását eredményezi;

= az ügyfél önkéntes hiánypótlása – a benyújtás dátumától függetlenül – nem kerül feldolgozásra, mivel csak és kizárólag a benyújtott hiánypótlás kerül elutasításra.

– A 2012. évi felhívásban az alábbi jelentősebb változások találhatók:

= erőgépek nem támogathatók;

= irtás, föld- és sziklamunka esetén az ÉNGY árának 50%-a támogatható;

= 1. kifizetési kérelmet benyújtani:

• támogatási határozat jogerőre emelkedésétől számított 9 hónapon belül;

• egyéb költségelszámoláson túl mást is kell tartalmaznia;

• a támogatási kérelem benyújtását megelőző 12 hónapon belül kiállított egyéb költség számlával az 1. kifizetési kérelemben el kell számolni;

= utolsó kifizetési kérelem benyújtása: 2015. február 1–28.;

= elfogadott és elutasított árajánlatot adó cégek egymástól függetleneknek kell lenniük;

= a vagyonvédelmi berendezések beszerzése bekerült a 2. sz. mellékletbe;

= úszó szervertrágyaszóró 5 millió Ft-ig támogatható, a 2. sz. melléklet tartalmazza;

= konvergenciaterületen megvalósuló beruházásnál a kisebb intenzitás megjelölése többletpontot jelent;

= üzleti tervben kell részletezni, hogy a bevezetésre kerülő termelési technológia milyen pontszámot érő technológiai célt szolgál; érdemes már publikált dokumentummal alátámasztani (a 2007. évi 17. tv. 41. §: „hiánypótlásra azon dokumentumok és adatok esetén, amelyek kizárólag a pontozás szempontjából veendő figyelembe, nincs lehetőség”);

=nem változott: Üzemeltetési idő vége: az utolsó kifizetési kérelem benyújtásáról számított 5. év.

= környezetvédelmi célú intézkedések;

= marketing;

= feldolgozás;

= természetesvízi halászat.

– Társfinanszírozási arány: ETHA max. 75% min. 20%, Támogatási intenzitás: a legtöbb esetben: 50% + lesznek úgynevezett kivételezett területek, melyek egyeztetés alatt vannak.

A szakmai nap zárásaként Németh István, a MAHAL elnöke és Borbély Gyula, a MASZ alelnöke számolt be az érdekképviseleti szervezetek munkásságáról. Németh István a MAHAL, valamint elődje, a Haltermoz HOP-pal kapcsolatos aktivitásait mutatta be, kiemelve, hogy a MAHAL azon a véleményen osztozik, mely mind a 2., mind a 3. tengely szakmai alapokon nyugvó felhasználását támogatja. Borbély Gyula a MASZ célkitűzései közül kiemelte,

Az előadók

– Statisztikailag a lekötött támogatási összeg 60%-a került kifizetésre, 37% az elszámolt, megvalósult beruházások aránya, míg 3% a támogatási összegről lemondottak aránya.

Mihálffy Szilvia tanácsadó, a VM munkatársa előadásában az új magyar Halgazdálkodási Operatív Program előkészítésének állapotát mutatta be, mely a 2014–2020 közötti időszakban meghatározza a hazai halászság munkáját és fejlesztési lehetőségeit:

– Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (2014–2020) javaslata 2011 decemberében készült el, jelenleg tárgyalják.

– 2014-től az operatív program a Halgazdálkodási Operatív Program nevet fogja viselni, melyhez el kell készítenünk a Nemzeti Akvakultúra-Stratégiát, melynek eléréséhez:

= Halászati Munkacsoport megalakítása;

= Halgazdálkodási Stratégia Koordináló Bizottság (HASKOBI) összehívása és munkája;

= nyilvános konzultációk szükségesek.

– A Halgazdálkodási Operatív Program előreláthatólag támogatható intézkedései a jelenlegi állás szerint:

= innováció;

= akvakultúra-beruházások;

hogy a magyar halászati ágazat elemi érdeke a fejlesztés és innováció, melyet együttműködések mentén, a közös érdekek maximális figyelembevételével lehet elérni.

A hozzászólásokra reagálva Bardócz Tamás elmondta, hogy a HOP 3. tengely felhívásait ez év végén, jövő év elején meghirdetik, és kiemelt prioritásként fogja mind a VM, mind az MVH kezelni a támogatást. A haltermékek ÁFA-tartalmát csökkentését firtató megjegyzésekre válaszolva a főosztályvezető-helyettes elmondta, hogy mindkét ágazati érdekképviseleti szervezet azon véleményt pártolja, hogy a haltermékek egységesen kerüljenek az ÁFA-csökkentés hatálya alá, de a jelenlegi álláspont szerint ezt csak a ponty és pontytermékek körére lehet majd kiterjeszteni.

Összességében elmondható, hogy nyílt és őszinte kommunikációra van szükség a szakma szereplői részéről, hogy a jelenlegi támogatási forrásokat hatékonyan tudjuk felhasználni, és aktív közreműködésre van szükség ahhoz, hogy a 2014-ben induló tervezési időszakban valóban a hazai halászság érdekeinek megfelelő támogatásokat tudjon az ágazat igényelni és forrásként lehívni.

Urbányi Béla

Megalakult a HASKOBI

A Halgazdálkodási Stratégia Koordináló Bizottság (HASKOBI) alakuló ülésére Szarvason került sor október 9-én. A meghívott résztvevőket – köztük Németh Istvánt, a MAHAL elnökét és Orosz Sándort, a MAHAL igazgatóját – Jeney Zsigmond, a Halászati és Öntözési Kutatóintézet (HAKI) főigazgatója köszöntötte. A köszöntés után Bognár Lajos, a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) élelmiszerlánc-felügyeletért és agrár-igazgatásért felelős helyettes államtitkára megnyitójában hangsúlyozta: a most megalakuló bizottság feladata, hogy munkája eredményeként biztosítható legyen a 2014–2020-as pénzügyi periódusban a halgazdálkodási ágazat számára az európai uniós támogatások leghatékonyabb, és a fejlődést leginkább elősegítő lehívása. A VM célja egyúttal, hogy a stratégia elkészítésében a szakmai véleményeket a lehető legszélesebb értelemben használják fel.

Bardócz Tamás, a VM Halgazdálkodási és Halászati Operatív Program Irányító Hatósági Osztályának (HO) vezetője bevezetőjében tájékoztatta a megjelenteket a HASKOBI szervezetről, céljáról, szerepéről a tervezés folyamatában. A bizottság résztvevőit a HO kérte fel a munkára, amelyben egyaránt szerepet kaptak az ágazatban meghatározó szerepet játszó kutatóintézetek, egyetemek, érdekvédelmi szervezetek, egyéni szakértők, valamint a VM érintett osztályai és az adminisztráció egyéb szervezetei is.

A Halászati Osztály célja szerint a HASKOBI egy olyan operatív testület, amely az ágazat résztvevőinek széleskörű részvételével szakmai alapot nyújt, és egyúttal kontrollt biztosít a tervezés során. A tervezés végterméke egyrészt a Halgazdálkodási Operatív Program, amelynek végrehajtása a 2014–2020-as időszakban képes megteremteni az ágazat szükséges és elvárható fejlődését, európai uniós társfinanszírozású támogatások keretei között. Emellett el kell készíteni egy Nemzeti Akvakultúra-stratégiát is. A végső dokumentumokat a HO munkatársai állítják össze. Ennek érdekében a NAKVI koordinálásával a minisztériumon belül létrejött egy Operatív Irányító Bizottság, ahol a halgazdálkodási munkacsoport elnöke Mihálffy Szilvia. Az OIB munkáját alapozza meg és támogatja a most létrejövő HASKOBI. Bardócz Tamás kiemelte, hogy a jelenlegi tervezés több szempontból is eltér az előző pénzügyi periódust megalapozó munkától. Ennek talán legfontosabb tényezője, hogy most egy folyamatosan alakuló, a nemzeti stratégiával gyakorlatilag párhuzamosan készülő európai uniós stratégiahoz kell igazodni.

A bevezető felszólalások után a résztvevők bemutatkoztak, majd a HASKOBI munkáját előkészítő, illetve megalapozó három előadás hangzott el.

Mihálffy Szilvia előadásának címe: Az Európai Tengerügyi és Halászati Alap aktualitásai – A Halgazdálkodási Operatív Program tartalmi elemeinek előkészítése. Előadásában beszélt az EU Közös Halászati Politika (KHP) reformjának okairól és hatásairól. Ebben kiemelte, hogy az új költségvetési időszakban a kontinentális területek kiaknázatlan erőforrásai felértékelődnek, előtérbe kerülnek a regionális, integrált fejlesztési projektek, megnő a helyben előállított élelmiszerek fontossága. A KHP négy fő célkitűzésből a magyarországi stratégiába három:

1. az intelligens és környezetbarát halászat;
2. az intelligens és környezetbarát akvakultúra;
3. a fenntartható és inkluzív területfejlesztés építhető be.

Az első három pillére a keretösszeg összesen 4,535 milliárd euró. Az uniós társfinanszírozás aránya a jelenlegi ismeretek szerint maximum 75, minimum 20 százalék, míg a maximális támogatási intenzitás 50 százalék, de közösségi jellegű programok megvalósítása esetén ennél magasabb is lehet.

A hazai program kialakítása során figyelembe kell venni a vonatkozó uniós rendelkezéseket. Ezek között meghatározó a (1) Többéves Pénzügyi Keret Meghatározó Rendelet; (2) Közös Rendelkezések Rendelet + Közös Stratégiai Keret; (3) Partnerségi Megállapodás. A pénzügyi keretről az előzetes tervek szerint 2012. novemberben lesz döntés. A végleges rendelet 2013 őszén kerülhet elfogadásra. Minden ország, így Magyarország is az ETHA keretein belül egy operatív programot dolgoz ki. Az OP kidolgozásának, illetve elfogadásának több feltétele van. Ezek közül kiemelendő a (1) többéves akvakultúra-stratégia elkészítése, (2) pénzügyi keretösszeg meghatározása, (3) előzetes

helyzetelemzés, amelynek fontos része egy ágazati SWOT analízis elkészítése.

Bardócz Tamás az előadás után hangsúlyozta, hogy jelenleg a teljes rendszer EU-szinten is mozgásban van. Eppen emiatt nem lehet ma még tudni, mekkora forrás áll majd Magyarország rendelkezésére az OP megvalósítására. Az előzetes tárgyalások alapján a VM reményei szerint ez legálább a korábbi időszak támogatási forrásával megegyező pénzügyi összeg lesz. Az sem kiforrott ma, hogy mire lehet majd forrást biztosítani. A fenti bizonytalanságok miatt jelenleg kiemelkedő cél a kiindulási állapot megfelelő leírása.

A második előadásban Habuda Judit ex ante értékelő mutatta be, pontosan mit kell érteni az ex ante értékelésen, annak milyen tartalmi és formai követelményei vannak, ezek teljesítése milyen munkákat igényel a HASKOBI résztvevőitől. Eszerint minden programot előzetes értékelésnek kell alávetni. Az értékelést független értékelőnek kell végeznie. Az értékelés legfontosabb szempontjai a relevancia, az eredményesség, a költséghatékonyság, továbbá a külső és a belső koherencia és konzisztencia. Az egyik első feladat az előzetes értékelés során az ágazati SWOT analízis értékelése. A Közös Rendelkezések Rendelete (KRR – angolul: CPR) szerint előzetes helyzetértékelést kell készíteni. Ennek a nullaállapot-bemutatásnak mindenképpen tényszerűnek kell lennie, és a pontos adatok értékelésén kell alapulnia. Ezért fontos a program érintetteinek széleskörű bevonása a tervezésbe. A helyzetértékelésre épül a SWOT analízis. A SWOT értékelésre vonatkozóan létezik egy angol nyelvű guide line. Ezt célszerű az analízis elkészítése során már figyelembe venni. Fontos, hogy a SWOT elemzést dinamizálni, vagyis a négy pillér meghatározása után azokat párosítani szükséges, s ezek szerint kell, illetve lehet a stratégiai célokat pontosan meghatározni. A SWOT analízis elkészítése során fontos a folyamatos egyeztetés az ex ante értékelővel.

A harmadik előadásban Halasi-Kovács Béla a HAKI előkészítő feladatainak tervét mutatta be. A HAKI feladata a HASKOBI megfelelő szintű működtetése érdekében a háttérdocumentumok előállítását. Erre vonatkozóan az intézet megállapodást kötött a VM HAHOIHO-val. A munkát Jeney Zsigmond vezeti, abban részt vesz Gyalog Gergő, Bozánné Békefi Emese, valamint Halasi-Kovács Béla a HAKI munkatársai-ként, továbbá külső megbízottként Szűcs István. A feladatok kiterjednek egy statisztikai elemzésekre és a rendelkezésre álló tanulmányokra alapozott ágazati helyzetértékelés elkészítésére.

Az értékelés a 2007–2011. közötti időszakra vonatkozik, és egyfajta alapállapot-

ként jeleníthető meg a tervezés folyamatában. A helyzetértékelés figyelembe vételével készül el a probléma. Ennek célja a problémák hierarchiájának feltárásával az ok-okozati összefüggések meghatározása, a statisztikai tényadatok és a korábban meghatározott célok (indikátorok) közötti eltérések alapvető okainak megállapítása. Ezen túlmenően a probléma részben inputként szolgál a SWOT analízis elkészítése során. A SWOT analízis az ágazati elemzésben meghatározott időszakra vonatkozik, annak eredményeire épít. Fontos célként jelenik meg, hogy az alpmátrix mel-

lett egy második, a stratégiák meghatározását lehetővé tevő mátrix is elkészül. Ez a szerkezet összhangban áll az uniós elvárásokkal. A három részfeladat egyaránt elkészül a teljes ágazatra vonatkozóan és szakterületi bontásban.

Az előadások után megbeszélés kezdődött, amely során a résztvevők vagy hozzászóltak a témához, vagy kérdéseket tettek fel a szakemberek, illetve a minisztérium képviselőinek. *Németh István* szerint a tógazdasági haltermelés támogatása során kiemelt szerepet kellene kapnia egy HKP-jellegű területalapú támogatásnak. Azt is

felvetette, hogy a stratégiai előkészítésen túl a legfontosabb feladat a megfelelő szintű brüsszeli lobbival. *Orosz Sándor* hangsúlyozta, hogy fontos volna tisztázni az alapfogalmakat. A természetesvízi halgazdálkodás témakörének valamilyen módon meg kellene jelennie az Akvakultúra Stratégiában. *Bardócz Tamás* válaszában kifejtette, hogy a fogalmak tisztázása valóban fontos feladat, a VM HAHOIHO készített már erre vonatkozó anyagot. Az OP és az Akvakultúra Stratégia két különböző dokumentum. Ez utóbbi kifejezetten az akvakultúra kérdéseire fókuszál.

R-ÁFA-raghatunk?

(avagy gondolatok a haltermékek csökkentett általános forgalmi adójával kapcsolatban)

A hazai halászati ágazatot több tényező is komoly kihívások elé állította idén. A rendkívüli aszályos időszak következtében a hazai tógazdaságok komoly károkat szenvedtek és szenvednek el, a hazai halgazdaságok tavai-ból sokmillió köbméter víz hiányzik. Ezt a problémát fokozza, hogy a takarmányárak (a gabonáé, és a teljes értékű, úgynevezett táptakarmányoké) drasztikus emelkedése (néhány granulált haltápnál ez elérte az 50 százalékot) miatt több hazai haltermelő a túlélésért küzd. Nem véletlen, hogy mindkét ágazati érdekképviseleti szervezet, a MAHAL és a MASZ is kezdeményezte a minisztériumnál a halár-árfájának a csökkentését.

Az október 12-i gödöllői HOP-fórumon éles vita bontakozott ki az áfakérdéssel kapcsolatban. Kiindulásként elmondható, hogy mindkét ágazati érdekképviseleti szervezet amellelt foglalt állás, hogy általánosan, minden hal és halászati termékre ki kell terjesztetni a csökkentett áfatartalmat, amennyiben ez bármilyen szinten érintheti a hazai halászságot. A kérdésnek azonban a VM főosztálya csak részben tudott érvényt szerezni – jelenleg azt is csak ígéret formájában –, miszerint a ponty minden korosztálya és elsődleges feldolgozott termékei (tisztított egész hal, filé, szelet) bekerülnének a csökkentett áfakörbe. Fontos megjegyezni, hogy pl. a baromfi szektorban is csak egy termékkör, a brojlercsirke és az abból származtatható feldolgozott termékek kerültek bele az áfacsökkentési kalapba (vagyis a pulyka, liba, kacsa stb. kimaradtak).

Mit lehet az állattenyésztésben várni az áfacsökkentéstől? Számos érv szól az áfacsökkentés mellett. Elsődleges szempont lehet, hogy gátolni tudja az élelmiszerárak növekedését, ezzel az inflációt is. Segít visszaszorítani a feketegazdaságot, minek következtében nő az adófizetők száma, s még ha kevesebbet is, de többen fizetnének adót, ami a költségvetési egyenleget javíthatja. Elősegíti a munkahelyek megőrzését, mely a jelenlegi gazdasági helyzetben a mezőgazdasági, és főképpen az állattenyésztési szektorban bizony nem egyszerű feladat. Viszont azt is érzékeltetni szükséges, hogy a gaz-

daság ilyen eszközökkel történő kifehérítése nem tudja ellensúlyozni a kieső költségvetési bevételeket. Az Európai Unió csak két csökkentett áfakulcsot engedélyez országoként, Magyarországon az egyik ilyen kulcs öt, a másik pedig tizennyolc százalékos.

Mit jelenthet ez a halászati szektor számára? Statisztikai adatokból kiindulva – a könnyebb érthetőség miatt kerekített adatokkal kalkulálva – a hazai élő ponty eladás (10 000 000 kg, vagyis 10 000 tonna), 950 forintos kilogrammonkénti (27 százalékos áfatartalom), illetve áfacsökkentéssel 785 forintos kilogrammonkénti (5 százalékos áfatartalom) kereskedői átlagárát kalkulálva ez megközelítőleg 1,65 milliárd forintos különbözetet eredményezne. Ehhez hozzávéve az afrikai harcsa filé eladás statisztikai adatait, 1700 tonna eladott filével, 1800 forintos kiindulási, majd áfacsökkentéssel 1488 forintos kilogrammonkénti árral kalkulálva ez 530 millió forint áfabevétel-csökkenést produkál. Hasonló adatbázisból dolgozva a busa szelet 240 millió forint, a pisztráng – tokfélék – amur – csuka – süllő – harcsa 160 millió forint különbözetet generálna. Vagyis a hazai termelésű halainkból kb. 2,58 milliárd forint áfakiesés prognosztizálható. Ha ehhez az adathoz az importadatokat is hozzátesszük, melyek nagyságrendileg 13,5 milliárd forint, 27 százalékos áfatartalmú eladással számolva további 2,1 milliárd forint volumenű áfabevétel-csökkenést jelentene.

Össességében az összes hal áfacsökkentése esetén a bevételkiesés kb. 4,68 milliárd forintot tenne ki.

Talán nem túlzás azt mondani, hogy a megközelítően 5 milliárd forintos nagyságrend nem akkora tétel, ami alapjaiban megrengeti a magyar gazdaságot. Viszont mit nyerhetnénk ezzel? Közeledik a karácsony, ami köztudomású, hogy a hazai halászság éves munkájának a szürete, a megérdemelt jutalma az évközi munkának, ekkor realizálódik ágazati szinten a bevételek 60 százaléka. A haltermékek általában a baromfi hússal versenyeznek, és abból kiindulva, hogy a 2012/41. héten a friss vagy hűtött csirkemell filé 1510,6 forint/kilogrammonkénti átlagárát ért el, és amennyiben ezt a terméket 5 százalékos áfacsökkentéssel kb. 1250 forint/kilogrammonkénti áron kerül kereskedelmi forgalomba, akkor elmondható, hogy nagyon komoly nehézségek előtt állhat majd a halértékesítésünk.

Érezhető, hogy a gazdasági válság most gyűrűzött be a háztartásokba, a családok felértékelték a tartalékaikat, és nagyon megfontoltan, az ár-érték arányt figyelembe véve fognak dönteni, hogy mi kerül az asztalukra és mit fognak fogyasztani. A vásárlók átgondolják, hogy élő pontyot vegyenek, és kidobják kb. 40 százalékat hulladékként, és kicsit utánagondolva gyorsan arra a döntésre juthatnak, hogy jobban megéri pl. a csirkemell megvásárlása.

Nem szeretnék vészmadár színében feltűnni, bízom abban, hogy a tradíciók és a családi hagyományok erősek lesznek, és jó karácsonyi haleladásról lehet majd idén is beszámolni. Ezzel az eszmefuttatással csak és kizárólag arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy ágazatunk apró szereplője a mezőgazdasági szektornak, és többek között az áfacsökkentés kérdésében is több nyílt és őszinte kommunikációra van szükség, amellyel a saját helyzetünket erősíthetjük, és az ágazat szereplőinek piaci és gazdasági kilátásait segíthetjük!

U. B.

Öreg-tavi Nagy Halászat

Major Dezső házigazdaként 12. alkalommal köszöntötte a tatai Öreg-tavi Nagy Halászaton megjelent vendégeket október 20-án. A ma már nagyrúrává nyilvánított rendezvény országos eseményévé vált a magyar halászságnak, s három napon keresztül gazdag programok, finomabbnál finomabb halételek, s nem utolsósorban a napsütéses októberi hétvégét. A rendezvényt Horváthy Lóránt, Tata város alpolgármestere nyitotta meg.

Németh István, a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének elnöke a szövetség nevében üdvözölte a megjelenteket. A rendezvény jó alkalmat kínált arra, hogy a halászatot, az ősi mesterséget élőben is bemutassák az érdeklődők számára. Az alkalom az időjárás tekintetében kivételes, mert a halásznak – különösen az őszi lehalászás idején – leginkább a zord idővel kell megküzdeniük. Hidegben, esőben, fagyban is húzzák a hálót, mert a hazai halfogyasztás szezonális.

Öröm látni, hogy az Öreg-tó partja zsúfolásig megtelt, s ilyen sokan kíváncsiak a szakmára. Ez is igazolja, hogy egyre népszerűbb idehaza is a hal, bár még nem állunk jó helyen az egy főre jutó halfogyasz-

hetőségekről beszélt. Egy ilyen rendezvény, miként a haltermelés, víz nélkül aligha jöhetne létre. A tatai Öreg-tó, illetve a hozzá kapcsolódó teljes Által-ér vízrendszernek megfelelő állapotúnak kell lennie ahhoz, hogy a haltermelés eredményes legyen. Az elmúlt években a vízügyi igazgatóság nagyszabású beruházásokat hajtott végre az Által-ér völgyében és az Öreg-tó térségében. Európai Uniói támogatásból több mint egymilliárd forintot költöttek elsősorban az árvízlevezető-képesség helyreállítására, növelésére, így több medret, vízágyat tettek rendbe, műtárgyakat újítottak fel, új műtárgyak épültek. Az Öreg-tó ökológiai állapotát is nagy mértékben javították, így a tó keleti részén lévő parti fenyvet teljes mértékben kialakították, fel-

Németh István elnököt arról is kérdeztük, hogy milyen évet zárnak az idén a halászok. Azokban a tavakban, ahol a vízellátás nem akadozott gondot, jó termésre lehet számítani, hiszen hosszú és meleg volt a nyár. S aki a rendkívül magas takarmányárakat is meg tudta fizetni, annak szépen fejlődtek a halai. Nagy problémák ott mutatkoznak, ahol nem volt víz (az ország déldunántúli területén), és ezáltal megrikkult az állomány. Oxigénhiány tizedelte a halat és nem fejlődtek az elvárt mértékben, miután kevés volt a víz. Ezeket a nehézségeket muszáj az ágazat szereplőinek a halárban is realizálniuk.

A tavalyi átlagárnál az idén összességében 10–15 százalékkal magasabb árakat szeretnének elérni a haltermelők, amely ár 2013 tavaszán tovább nőhet. Ekkor ugyanis már nem kínálati a piac, mint most ősszel, így az árakban – ha nem is teljes mértékben, de – kompenzálhatók a jelentősen magasabb termelési költségek.

Ami az elnök gazdaságát illeti, a Tógazda Rt. kilenc megyében gazdálkodik, így azokban a megyékben, ahol nem volt vízhiány (Győr-Moson-Sopron, Veszprém, Zala, a Tisza környékén, Tiszaföldváron) kedvező körülmények között fejlődhetett a hal. A déldunántúli tavaknál (Siófoktól délre) már voltak nehézségek, nagy vízhiányokkal küszködtek, így a halak kisebb tömegűek, és jelentős a hozamelmoradás. A cégen belül megpróbálják kompenzálni a kieséseket, mégpedig a magasabb halárak révén. Középes gazdálkodási eredményre számít az elnök, ám ezzel együtt bízik abban, hogy az idei karácsony mindenkinek kellemesen telik.

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Nehéz mesterség a hálózás

tás tekintetében az EU-tagállamok között. A közös ünnepek, rendezvények azonban hírért viszik a hazai halnak, azt, hogy egészséges, jó minőségű, és igen változatosan elkészíthető. A magyar halászok sokat áldoznak arra, hogy a hazai halfogyasztás nőjön. A hal első osztályú fehérjeforrás, és egészségünk megőrzésében is nagy szerepet játszik a halételek fogyasztásának.

Németh József, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság igazgatója az Által-ér völgyében rejlő vizes le-

újították. A természetes partvonal rekonstrukciójával a tó öntisztító képessége is helyreállt, ami a biológiai élőhely szempontjából kedvező, s kedvező ez a turistáknak is, hiszen a város turisztikai értéke is nőtt. A projekt második ütemében az Öreg-tó kotrása, rehabilitációja is megtörténik.

Horváthy Lóránt alpolgármester megnyitotta beszédében azt hangsúlyozta, hogy a rendezvény egyik küldetése, hogy azokat a hagyományokat is őrizze, megjelenítse,

amelyek a városban a halászat, a horgászat, a haltermelés évszázados múltját idézik. A másik küldetése a halfogyasztással kapcsolatos, hiszen támogatandó cél, hogy minél több halat fogyasszunk. Tata több olyan eseményt is rendez az év során, amely méltán vonzza nemcsak a megyében élőket, hanem a határon túli magyarokat is. Ez köszönhető a város adottságainak, és annak a szervezőmunkának, amelyet az itt élő civilek, szervezetek, s nem utolsósorban a cégek, mint a Tatai Mezőgazdasági Zrt. hajtanak végre. Az alpolgármester azzal nyitotta meg a rendezvényt, hogy jövőre is lesz folytatás, és visszavárják a vendégeket.

H. Gy.

Lehalászási ünnep Hortobágyon

A II. Hortobágyi Lehalászási Ünnepet rendezte meg október 13–14-én a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. A kétnapos rendezvényre igen sokan voltak kíváncsiak, s már a megnyitó ünnepségen – Lupsán Róbert vezérigazgató köszöntője után a rendezvény védnöke, Horváth Gergely Domonkos, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. vezérigazgatója Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, fővédnök üzenetét is továbbítva nyitotta meg a rendezvényt – megtelt az elepi tó partja. A két nap során több ezer adag halétel fogyott el a családok számára is kikapcsolódást kínáló eseményen.

Tata után Hortobágy is csatlakozott a lehalászási ünnepségek rendezéséhez. Lupsán Róbert szerint azért van erre szükség, mert így a nagyközönség számára is bemutatható az ország legnagyobb tógazdaságának a tevékenysége. És szükség van a hal, a ponty népszerűsítésére is, annál is inkább, mert Hortobágy három elismert tájjellegű pontyfajttával rendelkezik: a tükrös, a pikkelyes és a nyurga hortobágyi pontyfajttákkal.

A két nap során több ezer látogató volt kíváncsi a lehalászási ceremóniára, szombaton 2–3 ezer ember figyelte a halászkok hálólúzáását, és azt, hogy milyen az idei termés. Nos, nem kellett szégyenkezniük a halászkoknak, hiszen gazdag zsákmányra tettek szert. A két nap alatt háromszáz mázsa halat fogtak ki a hálóval a halászkok, így bőven jutott a halfőzők számára is alapanyag. A látogatók a halászati bemutató során bepillantást nyerhettek egy olyan világba, mely eddig rejtve volt a kíváncsi szemek előtt. A halászati kiállításon testközelből ismerhették meg a halászat közben használt eszközöket, és Hortobágy vizes élőhelyét, az Elepi tóegységet.

A két napos rendezvényen kézműves utca, élőhal vásár, bor- és pálinkaház, csónakázás, változatos gyermekjátékok és horgászverseny biztosítottak igazi kikapcsolódást a családok számára. Vasárnap országos haléltelítő versenyen kóstolhatták a Hortobágyi Hal® különleges ízét, amelyet – többek között – Oszter Sándor Jászai Mari-díjas érdemes művész, és Rédei Attila többszörös olimpiai és világbajnok aranyérmes mesterszakács zsűrizett. A

színpadon fellépett a Magna Cum Laude, a Hooligans, a Chrome Rt., Bihari Gellért, a Törköly Zenekar, a Hortobágy Délibáb Népdalkör, a Garagulya Gólyalábaskok, a Csiribiri együttes és a Feeling Fantasy táncosai. A vendégek a hagyományos ételek mellett megkóstolhatták az eredeti hortobágyi halászlét, és az egyedi ízvilágú Hortobágyi Hal®-ból készült különleges halételeket.

A hortobágyi hal híre még nem eléggé terjedt el, jelentette ki a vezérigazgató. A hatezer hektáron a fő halfaj a ponty, de a busa állományuk is jelentős, míg a ragadozók közül a szürke harcsa akad a hálókba, mivel természetes úton szaporodik. A hal kiváló minősége a körtöltéses tavak szikes talajának, a Tisza folyóból származó jó minőségű víznek – amely folyamatosan rendelkezésre áll –, s nem utolsósorban a termelési technológiának köszönhető. Ez utóbbi esetben a vezérigazgató megjegyezte, hogy semmiféle antibiotikus gyógyszerkezelést nem alkalmaznak, csakis tiszta, homeopátiás szerekkel kezelik az állományt. A ponty, a kárász és a keszeg kivételével minden hal bio minősítésű, amit a Biokontroll Nonprofit Kft. rendszeresen ellenőriz. A pontytermeléshez azonban szükség van takarmányozásra, ami kizárja a bio minősítést.

Ami a piacot illeti, a Hortobágyi Halgazdaság a hazai áruházláncok nagybeszállítója. Az élő ponty eladása évről évre azonos mennyiségű, viszont a feldolgozott haltermékek iránti kereslet jelentősen nő. A saját halfeldolgozójukban termékek széles skálá-

Lupsán Róbert vezérigazgató: szükség van a hal, a ponty népszerűsítésére

ját állítják elő, a tisztított haltól a filézett szeletig, előhűtött, védőgáz és gyorsfagyasztott formában kaphatók. A feldolgozó szennyvízrendszerét felújították.

De a decemberi halvásárt még így sem bírják feldolgozással, ezért is kötötték megállapodást a gyomaendrődi halfeldolgozóval. A debreceni halboltjukban jól forog a készlet, és Budapesten létrehozta egy depót, ahonnan a tárolt halat a dunántúli egységekbe szállítják. Korábban jelentős mennyiségű halat exportált a cég, a vezérigazgató azonban azt hangsúlyozza, hogy ma már csak azt a mennyiséget adják el külföldön, ami a belöldi értékesítés után megmarad. Persze a román piacra most is szállítanak busát, pontyot.

A cég anyagi helyzete stabil, s a környéken a második legnagyobb foglalkoztató, százhétven embernek ad munkát a tógazdaság. Amit kezelniük kell, az a szezonálisból adódó, nem egyenletesen érkező bevételek. Magyarán, az egyenletes likviditást kell biztosítani úgy, hogy közben több fontos beruházást is végrehajtottak. A beruházásokhoz természetesen pályázati pénzek is párosulnak, de az önrészt és a beruházás teljes összegét a cégnek kell biztosítani, lévén, hogy utófinanszírozottak a pályázatok. A turisztikai területet fejlesztették, s ennek következtében a vendégházukat újították fel, itt és a másik, ifjúsági szálláshelyükön összesen ötven vendéget szállásolhatnak el kényelmes körülmények között. Jelenleg is zajlik Polgáron öt halastó rekonstrukciója, amelyek vizes élőhelyként funkcionálnak öt éven keresztül, míg kettő termelő tóként járulhat hozzá a bevételek növeléséhez, erre mostanában nyújt be pályázatot a cég.

Az ideai gazdálkodási évben sikerül teljesíteniük a tervet. Bár a hal ára évek (évtizedek óta) alig, vagy inkább nem nő, a takarmányárak a duplájára, míg az üzemanyagárak másfélszeresére emelkedtek. A vízellátás a hortobágyi tavaknál biztosított, de igen komoly árat fizetnek érte. A bérköltségek szintén jelentősen terhelik a cég büdzséjét. Az ideai haltermés viszont ígéretes, így a pénzügyi tervek is megvalósulhatnak.

H. Gy.

Bőséges volt a zsákmány

Széchenyi Agrár kártya „Jövet-menet”

MAGYAR TAKARÉK
A HAZAI BANK

Egy mozgásban lévő bank,
a mozgásban lévőknek